

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Α Μ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 44046/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

22 Απριλίου 2010

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση A M κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές,*

και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 25 Μαρτίου 2010,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 44046/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο A M («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 3 Οκτωβρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Π. Μηλιαράκη, δικηγόρο του συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Γ. Κανελλόπουλο, νομικό σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Τρέκλη, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 25 Ιουνίου 2009, το τμήμα του πρώτου τμήματος κήρυξε την προσφυγή εν μέρει παραδεκτή και αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον ότι θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1958 και κατοικεί στην Καβάλα.
5. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2000, ασκήθηκαν ποινικές διώξεις σε βάρος πολλών ατόμων, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων, για ηθική αυτουργία σε ανθρωποκτονία.
6. Από τον φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση από τις 2 Σεπτεμβρίου 2000 έως τις 19 Ιανουαρίου 2001, ημερομηνία κατά την οποία αφέθηκε ελεύθερος υπό δικαστικό έλεγχο δυνάμει του βουλεύματος αριθ. 6/2001 του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Καβάλας.
7. Σε μία ημερομηνία που δεν διευκρινίζεται, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Καβάλας παρέπεμψε τον προσφεύγοντα και τους συγκατηγορούμενούς του σε δίκη (βούλευμα αριθ. 242/2003).
8. Στις 2 Δεκεμβρίου 2005, το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο Αλεξανδρούπολης αθώωσε τον προσφεύγοντα και τους συγκατηγορούμενούς του (απόφαση αριθ. 6-15/2005). Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η πολιτική αγωγή κατέθεσε τρεις αιτήσεις στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, καλώντας τον να ασκήσει αίτηση αναίρεσης κατά της απόφασης αριθ. 6-15/2005. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, η εισαγγελία απέρριψε τις δύο πρώτες αιτήσεις, έκανε δεκτή την τρίτη και παρέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Αρείου Πάγου.
9. Στις 18 Ιουνίου 2007, ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την προσβληθείσα απόφαση και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του μικτού ορκωτού δικαστηρίου (απόφαση αριθ. 1356/2007).
10. Στις 25 Νοεμβρίου 2008, το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο Αλεξανδρούπολης επανεξέτασε την υπόθεση και αθώωσε εκ νέου τον προσφεύγοντα (απόφαση αριθ. 19-25/2008).
11. Από τον φάκελο προκύπτει ότι ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε εκ νέου αίτηση αναίρεσης. Η συζήτηση ορίσθηκε για τις 6 Οκτωβρίου 2009.
12. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο για τη συνέχεια της επίδικης διαδικασίας. Φαίνεται ότι αυτή είναι ακόμα εκκρεμής ενώπιον του ανώτατου δικαστηρίου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

13. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως την προβλέπει το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό (...) δικαστηρίου το οποίο θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως (...)»

14. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή επικαλούμενη την πολυπλοκότητα της υπόθεσης.

15. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 2 Σεπτεμβρίου 2000, με τη θέση του προσφεύγοντος υπό κράτηση και, όπως όλα δείχνουν, δεν έχει περατωθεί ακόμα. Έχει ως εκ τούτου διαρκέσει έως σήμερα πάνω από εννέα έτη και έξι μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

Επί του παραδεκτού

16. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υπόθεσης, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και εκείνης των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

18. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Pélissier et Sassi*).

19. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δε συνάδει με την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

21. Ο προσφεύγων αξιώνει 15.928.059 ευρώ για υλική ζημία. Αξιώνει επιπλέον 1.000.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

22. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα περί υλικής ζημίας και υποστηρίζει ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη. Άλλως, επαφίεται στην κρίση του Δικαστηρίου προκειμένου να αποφανθεί κατά δίκαιη κρίση.

23. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία κατέληξε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου να εκδικασθεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δεν διακρίνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη ο προσφεύγων. Συντρέχει επομένως λόγος να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών του. Απεναντίας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της

Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 8.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

24. Ο προσφεύγων ζητεί ομοίως 184.470 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη. Δεν προσκομίζει καμία απόδειξη αμοιβής δικηγόρου, αλλά μόνο κάποια τιμολόγια που αφορούν δικά του έξοδα κατά τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας (έξοδα βενζίνης, φωτοτυπίες, αποδείξεις ξενοδοχείου κλπ.).

25. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει αυτά τα αιτήματα υποστηρίζοντας ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό, δεν είναι αιτιολογημένο και δεν υφίσταται καμία αιτιώδη συνάφεια με την επικαλούμενη παραβίαση.

26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

27. Προκειμένου περί των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διάρκεια μιας διαδικασίας μπορούσε να επιφέρει μία αύξηση των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης του προσφεύγοντος ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι πρέπει επομένως τούτο να ληφθεί υπόψη (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Caruano κατά Ιταλίας*, 25 Ιουνίου 1987, § 37, série A no. 119). Το Δικαστήριο σημειώνει εν τούτοις ότι τα αιτούμενα εν προκειμένω έξοδα δεν αιτιολογούνται στο σύνολό τους και ότι, σε κάθε περίπτωση, δε γεννήθηκαν από την διάρκεια της διαδικασίας, αλλά είναι έξοδα στα οποία φυσιολογικά υποβάλλεται κανείς μέσα στα πλαίσια της επίδικης διαδικασίας. Δε συντρέχει επομένως λόγος να χορηγηθεί αποζημίωση για την αιτία αυτή. Πρέπει επομένως να απορριφθεί το αίτημά του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

28. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* το υπόλοιπο της προσφυγής παραδεκτό.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 8.000 (οκτώ χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλει αυτός ως φόρο,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 22 Απριλίου 2010 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 18 Μαΐου 2010

Ο μεταφραστής Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος